

Nota van Antwoord

Windplan Blauw fase 2

Achtergronden

De Vereniging 'SwifterwinT' heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Nuon. Samen hebben zij het initiatief genomen voor de realisatie van het windpark Windplan Blauw. De vereniging is op 7 juli 2016 opgericht uit een samenvoeging van de leden van de voormalige Vereniging Windpark Rivierduin, de Vereniging Natuur Stroom Groep en de Vereniging Initiatiefgroep windpark Ketelmeerzoom. Windplan Blauw is een windpark van circa 215 MW in de noordwest-hoek van Flevoland (gemeenten Dronten en Lelystad). Gelijktijdig is ook een plan uitgewerkt voor het saneren van de oude windturbines in het gebied. Met het initiatief willen de initiatiefnemers bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland en invulling geven aan de wens van de provincie om te voorzien in een sanering en opschaling van de windenergie in het gebied.

Gefaseerde besluitvorming

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. Dat gebeurt door middel van een inpassingsplan, dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Daarnaast worden de besluiten die voor het project nodig zijn, in één procedure voorbereid, onder coördinatie van de Minister van EZK. Deze procedure heet de rijkscoördinatieregeling. Het gaat o.a. om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een natuurvergunning.

De rijkscoördinatieregeling bevat de mogelijkheid dat de besluitvorming wordt opgedeeld in meerdere fasen. Afgelopen jaar is de eerste fase voor de besluitvorming over Windplan Blauw doorlopen. In oktober 2018 zijn de definitieve besluiten genomen over het inpassingsplan, de omgevingsvergunning, de natuurvergunning (onderdeel gebiedsbescherming) en de watervergunning. Deze besluiten hebben van 19 oktober 2018 tot en met 30 november 2018 ter inzage gelegen. Tegen deze besluiten zijn 7 beroepen ingesteld bij de Raad van State.

Van 8 februari tot en met 21 maart 2019 hebben de ontwerpbesluiten voor fase 2 van de besluitvorming over Windplan Blauw ter inzage gelegen. Dit betreft de ontwerpbesluiten voor de natuurvergunning (onderdeel soortenbescherming), de monumentenvergunning, de watervergunning (kabelkruising IJsselmeerdijk), de omgevingsvergunning (bouw onderstation) en de vergunning op grond van de wet beheer rijkswaterstaatswerken (kabelkruising A6).

Vervolgprocedure

Deze antwoordnota wordt ter inzage gelegd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten zullen ter inzage gelegd worden op dezelfde plaatsen als waar de ontwerpbesluiten ter inzage lagen. Belanghebbenden kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende die redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de beroepstermijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Verloop van de zienswijzeprocedure

De Minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windplan Blauw bevorderd. De besluiten zijn als volgt voorbereid:

- Op 6 februari 2019 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- Op 7 februari 2019 is door de minister van EZK een ontwerp van het besluit aan de indiener van de aanvraag gezonden;
- de ontwerp besluiten hebben van 8 februari 2019 tot en met 21 maart 2019 ter inzage gelegen bij de gemeenten Dronten en Lelystad.

Opzet van de antwoordnota

Op de ontwerpbesluiten zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 6 zienswijzen binnengekomen (waarvan 6 uniek) en 1 reactie van overheden. De zienswijzen en reactie zijn integraal opgenomen in de inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

In onderstaande tabel zijn de binnen gekomen zienswijzen en reactie kort samengevat en van een antwoord voorzien. De ingediende zienswijzen en reactie hebben niet geleid tot aanpassingen van de besluiten. Wel zijn enkele ambtshalve aanpassingen doorgevoerd. Dit wordt toegelicht in het betreffende besluit.

Nota van Antwoord zienswijzen fase 2 Windplan Blauw				
Indiener	Onderwerp	Reactie/zienswijze	Antwoord	Gevolgen
nr. 1	Algemeen	Indiener maakt bezwaar omdat onvoldoende rekening wordt gehouden met het gebruik van het projectgebied door de visserij en omdat het bedrijf schade ondervindt van windturbines in het IJsselmeer.	De afwegingen met betrekking tot de locatiekeuze van de windturbines zijn gemaakt in fase 1 van de besluitvorming over Windplan Blauw; deze afweging is nu niet aan de orde. Daarnaast is het niet te verwachten, dat de plaatsing van windturbines leidt tot grote beperkingen van de huidige (kleinschalige) visserij.	Geen
nr. 2	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen de plaatsing van windturbines dicht bij Urk, de hinder voor de scheepvaart en de aantasting van het landschap.	De afwegingen met betrekking tot de locatiekeuze van de windturbines, de hinder voor de scheepvaart en de effecten op het landschap zijn gemaakt in fase 1 van de besluitvorming over Windplan Blauw; deze afweging is nu niet aan de orde. De verantwoording van deze afweging is onder andere te vinden in de Nota van Antwoord die is gevoegd bij het vastgestelde inpassingsplan van oktober 2018. Kort gezegd komt het er op neer, dat de locatiekeuze van de windturbines is afgestemd op de ruimte die wordt geboden in het Regioplan van de Provincie Flevoland, dat de landschappelijke inpassing is getoetst aan het Beeldkwaliteitsplan van de gemeenten en dat er maatregelen zijn voorgeschreven in de Watervergunning om hinder voor de scheepvaart te voorkomen.	Geen

nr. 3	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen de plaatsing van 24 windturbines in het IJsselmeer vanwege het wegvangen van de wind voor zeilers.	De afwegingen met betrekking tot de locatiekeuze van de windturbines zijn gemaakt in fase 1 van de besluitvorming over Windplan Blauw; deze afweging is nu niet aan de orde. Daarbij moet worden opgemerkt, dat de plaatsing van windturbines in het IJsselmeer weliswaar effecten heeft op het windregiem, maar betekent geenszins dat dat het zeilen wordt belemmerd.	Geen
	Watervergunning	Indiener maakt bezwaar tegen het leggen van kabels omdat dit een belemmering betekent voor het ankeren en het aan lager wal raken.	De ter inzage gelegde ontwerp watervergunning betreft het realiseren en behouden van mantelbuizen, middels een gestuurde boring, ten behoeve van de bekabeling van het Windplan Blauw. Een mantelbuis is een buis bestemd voor de toekomstige doorvoer van kabels en/of leidingen. De watervergunning is nodig voor de kruising van de vaarweg en de melding is nodig voor de overige parkbekabeling. Voor de plaatsing van de windturbines is op 21 september 2018 reeds een watervergunning verleend. In de ontwerp watervergunning voor de gestuurde boring is rekening gehouden met de belangen van de vaarweggebruiker. Ten behoeve van de bescherming van de scheepvaart is een voorschrift opgenomen tot markering van het uittredepunt, zodat de mantelbuizen die hier boven de waterbodem uitsteken kenbaar worden gemaakt. Wanneer de bekabeling uiteindelijk gereed is dienen deze mantelbuizen op de ontwerpdiepte gebracht te worden en is markering niet meer benodigd. De bekabeling van het windpark dient namelijk op voldoende diepte te liggen. Voor de bekabeling van Windplan Blauw dient daarbij nog een vergunning te worden	Geen

			aangevraagd en een melding te worden gedaan. Bij deze aanvraag en melding wordt wederom getoetst aan de belangen van de vaarweggebruiker. Hierbij is het ankeren in geval van nood een belangrijk aandachtspunt en de bekabeling zal zodanig moeten worden gerealiseerd dat dit niet belemmerd wordt. De bekabeling zal dan ook niet op de bodem, maar in de waterbodem op voldoende diepte worden aangebracht.	
nr. 4	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen het opstarten van de besluitvorming fase 2, terwijl de besluitvorming fase 2 nog niet is afgerond.	Inhoudelijk en procedureel is er geen belemmering om de besluitvorming fase 2 op te starten lopende de beroepsprocedure bij de Raad van State over fase 1 van de besluitvorming. De inhoudelijke beoordeling van de ingediende vergunningaanvragen voor fase 2 is niet afhankelijk van de inhoudelijke beoordeling van de besluiten uit fase 1.	Geen
nr. 5	Natuurvergunning	Indiener maakt bezwaar tegen de tweede, buitenste rij windturbines in het IJsselmeer vanwege de negatieve effecten op vogels en vleermuizen. Bij de toetsing van de effecten van dit windpark op vogelsoorten en vleermuizen is grotendeels gesaldeerd met de effecten van de bestaande windmolens. Dit is onterecht omdat de bestaande windmolens nimmer aan een toetsing op grond van de Vogel- en Habitatrictlijn zijn onderworpen. Daardoor zijn de effecten op de staat van instandhouding (SVI) stelselmatig onderschat. Bij de schatting van de aanvaringsslachtoffers speelt dit de	De sterfte ten gevolge van bestaande windturbines is niet onderschat aangezien de additionele sterfte in beeld is gebracht ten opzichte van de huidige staat van instandhouding. De effecten van bestaande activiteiten, zoals sterfte ten gevolge van bestaande windturbines, zijn reeds onderdeel van de huidige staat van instandhouding. Dit is ook in lijn met jurisprudentie zoals bijvoorbeeld de uitspraak ABRVS 201504697/1/R6 inzake de ontheffing voor de 380 kV hoogspanningsverbinding nabij Doetinchem. Het gegeven dat voor de bestaande windturbines geen toetsing op grond van de Vogel- en Habitatrictlijn heeft plaatsgevonden, doet aan de beoordeling voor	Geen

		grootste rol. Eigenlijk kan er daardoor niets gezegd worden over de effecten van dit windpark op de svi en is het hele rapport daarover waardeloos.	de nieuwe windturbines niet af dat de sterfte onderdeel is van de huidige staat van instandhouding. Tevens is relevant dat monitoring van de sterfte onder vogels en vleermuizen ten gevolge van de nieuw te plaatsen windturbines is voorgeschreven. Zoals voorgeschreven zal de provincie op het moment dat de monitoringsresultaten inzake de effecten van de nieuw geplaatste windturbines worden opgeleverd bepalen of de omvang van het effect, inclusief de sterfte die oorspronkelijk reeds optrad, aanleiding geeft maatregelen op te leggen. Berekende sterfte van bestaande windmolens is hier dus onderdeel van.	
	Natuurvergunning	Voor het bepalen van het effect op de SVI is steeds uitgegaan van de totale Nederlandse of zelfs Europese populatie. In dat geval dienen ook alle effecten van alle andere projecten en plannen op die populatie in de beoordeling te worden betrokken. Dat is nagelaten.	De effecten zijn beoordeeld op de ecologisch relevante populatie. Daarbij is niet alleen rekening gehouden met de effecten van het project op zichzelf maar is tevens nagegaan of het project, rekening houdend met andere relevante ontwikkelingen, een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) kan veroorzaken. Voor soorten met een gunstige staat van instandhouding en/of een stabiele populatie en/of groei komt naar voren dat de sterfte bij bestaande windparken en andere bouwwerken/activiteiten die sterfte veroorzaken, niet heeft geleid tot een afname van de Nederlandse populatie van deze soorten. In Windplan Blauw en andere recent vergunde of recent gerealiseerde projecten is de sterfte zeer beperkt ten opzichte van deze al bestaande sterfte. Een effect van Windplan Blauw op de GSI van de betrokken populaties is, ook in een breder perspectief gezien, met zekerheid uit te sluiten. Voor soorten met een	Geen

			ongunstige staat van instandhouding of afnemende populatie is per soort een beoordeling uitgevoerd in de betreffende bijlage met een gelijke conclusie.	
	Natuurvergunning	Als voorbeeld is in de bijlage 4 bij de aanvraag gekeken naar de Bruine Kiekendief met een veronderstelde populatie van ongeveer 100.000 vogels. Zoals blijkt uit verschillende onderzoeken blijken roofvogels relatief vaak slachtoffer te kunnen worden. De Nederlandse populatie van de Bruine Kiekendief is aanmerkelijk minder dan 100.000. Het verwachte aantal slachtoffers van 3-5 kan daarom de SVI zeer negatief beïnvloeden, zeker als rekening gehouden wordt met de slachtoffers door andere windparken. Een vergelijkbaar verhaal kan worden gehouden voor andere vogelsoorten.	Hetgeen in het voorbeeld wordt gesteld is onjuist. De sterfte onder Bruine Kiekendieven wordt slechts verwacht onder migrerende individuen (tijdens de seizoensmigratie). Om die reden is aan de betreffende flyway populatie getoetst in plaats van de Nederlandse verblijvende populatie. Voor andere vogelsoorten geldt ook dat aan de relevante populatie is getoetst.	Geen
	Natuurvergunning	In de ontheffing komt een stilstandvoorziening voor ten behoeve van vleermuizen. Een stilstandvoorziening voor vogelsoorten, bijvoorbeeld in de trekperiode, wordt node gemist.	Aangezien de additionele sterfte ten gevolge van het initiatief verwaarloosbaar klein is, is er geen aanleiding een stilstandvoorziening voor vogelsoorten op te nemen. Zoals voorgeschreven zal de provincie op het moment dat de monitoringsresultaten inzake de effecten van de nieuw geplaatste windturbines worden opgeleverd bepalen of de omvang van het effect, inclusief de sterfte die oorspronkelijk reeds optrad, aanleiding geeft maatregelen op te leggen.	Geen

	Natuurvergunning	De meervleermuis ontbreekt in het ontwerp voor de ontheffing.	Er is geen ontheffing aangevraagd voor de meervleermuis (en er kan derhalve ook geen ontheffing voor worden verleend). De reden daarvoor is, dat uit de onderzoeken naar voren komt dat de meervleermuis over het algemeen laag vliegt (ca. 5 m boven maaiveld/het water), derhalve wordt geen sterfte verwacht voor de meervleermuis.	Geen
	Natuurvergunning	De zekerheid, dat de gunstige SVI van vogelsoorten en vleermuizen bereikt kan blijven of worden is onvoldoende aangetoond. De IJsselmeervereniging verzoekt u dan ook de ontheffing voorshands te weigeren en pas een ontheffing te verlenen als op grond van een nieuwe onderbouwing bovenstaande gebreken zijn verholpen en er zekerheid is dat de gunstige svi van alle vogelsoorten en vleermuizen niet in gevaar komt.	De zienswijze geeft geen aanleiding voor de conclusie dat de onderzoeken die ten grondslag liggen aan de ontheffing onvoldoende zekerheid geven over de effecten op de gunstige staat van instandhouding. Er is dan ook geen aanleiding de ontheffing te weigeren.	Geen
	Natuurvergunning	Om er in de toekomst van verzekerd te zijn, dat het windpark tezamen met andere windparken in en rond het IJsselmeergebied de SVI van vogels en vleermuizen niet in gevaar brengt dient er in de ontheffing ook voor gezorgd te worden, dat de slachtoffers van windmolens die in het water staan gemonitord te worden. Ook dient de ontheffing er in te voorzien, dat de monitoringsperiode verlengd kan worden als de resultaten van eerdere monitoring daartoe aanleiding geeft.	De onderzoeken die ten grondslag liggen aan de ontheffing bieden reeds voldoende informatie om te verzekeren dat het windpark, tezamen met andere windparken, de gunstige staat van instandhouding niet in het gevaar brengt. Er is geen aanleiding voor het uitbreiden van de reeds in het besluit opgenomen monitoring. Het bevoegd gezag heeft ambtshalve altijd de mogelijkheid om uitbreiding van de monitoring op te leggen indien de resultaten daar aanleiding toe geven.	Geen

nr. 6	Omgevingsvergunning	Voor indiener is het niet duidelijk waar het onderstation komt. Indien deze te dicht bij woonbebouwing komt maakt indiener daar bezwaar tegen.	Het onderstation komt achter op het landbouwperceel bij turbine RD09 nabij Rivierduinweg huisnummer 4. Dit is op grote afstand van woonbebouwing. De afstand tot de dichtstbijzijnde woning is circa 600 meter.	Geen
	Omgevingsvergunning	Indiener maakt bezwaar tegen het onderstation vanwege de geluidoverlast.	De uitgevoerde geluidsonderzoeken tonen aan dat er geen sprake zal zijn van overschrijding van de geluidsnorm. Dit wordt bevestigd door de Omgevingsdienst Flevoland Gooi & Vechtstreek in haar advies bij de omgevingsvergunning. Uit de berekeningsresultaten blijkt dat de geluidsbelasting van het transformatorstation, inclusief de toeslag voor tonaliteit, voldoet aan de grenswaarde op de geluidszone. Uit het uitgevoerde geluidonderzoek komt naar voren, dat de geluidbelasting op de nabij gelegen woningen aan de Visvijverweg, Rivierduinweg en Vuursteenweg onder de wettelijke norm van 50 dB(A) Letmaal blijft.	Geen
	Natuurvergunning	Indiener is van mening dat de zorgplicht van toepassing is vanwege de effecten op de natuur nabij de turbines RD03, RD04 en RD05 en de vergunning niet zou mogen worden verleend.	De afwegingen met betrekking tot de locatiekeuze van de windturbines zijn gemaakt in fase 1 van de besluitvorming over Windplan Blauw; deze afweging is nu niet aan de orde. Daarbij kan worden opgemerkt, dat ten aanzien van de genoemde turbines RD03, RD04 en RD05 geldt dat uit de beoordeling blijkt dat de realisatie en exploitatie met zekerheid niet leidt tot negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding voor beschermde soorten. De ontheffing kan derhalve worden verleend.	Geen
	Algemeen	In het MER worden 2 onderstations genoemd, de vergunning wordt verleend voor 1 station.	Het Rijksinpassingsplan maakt 2 onderstations mogelijk. In fase 2 is een omgevingsvergunning aangevraagd voor 1 onderstation, in deelgebied west. De locatie	Geen

			die gereserveerd is voor een onderstation in deelgebied oost wordt voorlopig niet ingevuld.	
	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen de locatie van de windturbines RD02, RD03 en RD04 vanwege de nabijheid van een natuurwandelpad en schadelijkheid voor de gezondheid.	Voor de afstand tussen windturbines en wandelpaden bestaan geen wettelijke normen en van schade voor de gezondheid is niet gebleken.	Geen
	Algemeen	Het gevaar voor de gezondheid van gebruikers van het fietspad langs de rivierduinweg.	Een fietspad is geen geluidsgevoelig object, noch een (beperkt) kwetsbaar object. Derhalve is het fietspad niet meegenomen in de toetsing.	Geen
	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen het opstarten van de besluitvorming fase 2, terwijl de besluitvorming fase 2 nog niet is afgerond.	Inhoudelijk en procedureel is er geen belemmering om de besluitvorming fase 2 op te starten lopende de beroepsprocedure bij de Raad van State over fase 1 van de besluitvorming. De inhoudelijke beoordeling van de ingediende vergunningaanvragen voor fase 2 is niet afhankelijk van de inhoudelijke beoordeling van de besluiten uit fase 1.	Geen
nr. 7	Algemeen	Indiener maakt bezwaar tegen de locatie, de hoogte en de maatvoering van de windturbines vanwege de plaatsing nabij Urk en de verslechtering van de omgevings- en landschapskwaliteit. Tevens betreft indiener het dat de alternatieve plaatsingszones onvoldoende in beeld zijn gekomen en indiener vraagt aandacht voor de korte afstand tussen de windturbines en de vaargeul.	De afwegingen met betrekking tot de locatiekeuze van de windturbines, de hinder voor de scheepvaart en de effecten op het landschap zijn gemaakt in fase 1 van de besluitvorming over Windplan Blauw. De verantwoording van deze afweging is onder andere te vinden in de Nota van Antwoord die is gevoegd bij het vastgestelde inpassingsplan van oktober 2018. Kort gezegd komt het er op neer, dat de locatiekeuze van de windturbines is afgestemd op de ruimte die wordt geboden in het Regioplan van de Provincie Flevoland, dat de landschappelijke inpassing is getoetst aan het	Geen

			Beeldkwaliteitsplan van de gemeenten en dat er maatregelen zijn voorgeschreven in de Watervergunning om hinder voor de scheepvaart te voorkomen.	
	Algemeen	Indiener spreekt zorgen uit over de visuele overlast als gevolg van verlichting en vraagt om al het mogelijke te doen om lichthinder uit te sluiten.	Initiatiefnemers van het windpark hebben te kennen gegeven zo min mogelijk obstakelverlichting te willen toepassen, maar zij zijn gehouden aan de richtlijnen hiervoor van de Inspectie Leefomgeving en transport (ILT). Op grond van de regelgeving van ILT zijn momenteel twee soorten obstakelverlichting mogelijk, te weten vastbrandend in de avond- en nachturen, dan wel knipperend. Omdat rood knipperende obstakelverlichting in de avond- en nachtperiode veruit als het meest hinderlijk wordt ervaren en omdat op grond van de regelgeving van ILT nu al een alternatief mogelijk is, is in het inpassingsplan vastgelegd (artikel 4.4.3) dat het gebruik van rood knipperende obstakelverlichting niet is toegestaan. Momenteel vinden pilots plaats met alternatieve wijzen van verlichting. Mogelijk komen hier, tegen de tijd dat de windturbines van Windplan Blauw gebouwd gaan worden, meer alternatieven uit voort.	Geen